

5. Magánerdő-gazdálkodás Zalában

„Adatok Zalaszentgyörgy erdői-nek múltjából

1328-ban találjuk az első adatokat a magyar fanevekről, melyek a Zala folyó mellett, Cséb határa közelében álltak. Felsorolták a fa fajtákat, rekettyefűzet (vulgo rakatyabukor), nyárfát (arborem vulgonyarfa dictam), két szilfát (due arbores zylfa), és megemlítenek egy és még két tölgyfát (unam magnam arborem ilicis vulgo tulfá, duas arbores ilicis). Zél felől, pedig kétszer is írnak tölgyről. A magyar nyelvű fanevek említése ritka e korban, és jelentőségüket növeli, hogy el is magyarázták, hogy melyek a latin megfelelői.

1332-ben háromszor említik meg magyarul a tölgyfát, az égerfát és a szilvás erdőt. 1591-ben említést tettek cser-

Zalaszentgyörgy Zél pusztával/év	1857	1895	1914	1930	1935	1963
Erdő (%)	26,9	27,8	23,3	25,5	25,7	27,1

Fafaj/%	Tölgy	Bükk	Gy	Cs	A	É	Egy.k	Ef	Ff
Volt úrbérese	48	16	15	2	7	-	6	2	4
Plébánia	46	1	29	1	18	5	-	-	-

1858-1859-ben Zél északnyugati részén volt a Farkasverem erdő, északkeleten a Biczó völgyi erdő. A Zala völgyben lévő Berki rét dűlő már csak nevében hordozta az eredeti ártéri erdőket. Börönd felőli határban volt az összefüggő Nyíres aljai erdő, lejjebb a Nagyhegy erdő, majd az Egyedföld erdő. A templom körül ekkor már nem volt faállomány.

Az erdőterület hosszú időn keresztül állandónak mondható, eloszlása azonban egyenlőtlen. 1900-ban a falu erdejének 10%-a tölgy, 86%-a bükk és gyertyán és 4%-a fenyő volt. Ezen belül a volt úrbérese erdeje 15% tölgy és 85% bükk-gyertyán, a plébániáé 20% tölgy, 80% bükk-gyertyán fafajból állt. 1932-re a fajok elegyaránya így változott:

fákról, valamint a 40 holdas Paperdőről, megjegyezve, hogy a fája már építkezésre is alkalmas volt.

1740-ben 50 holdas tölgyerdőt említene. 1759-ben Cséb és Csatár felől összefüggő, tölgyes erdők voltak kis és nagy tolles erdő. Előfordult még a bar-kócaberkenye is.

1763-ban gr. Batthyány földesúr idejében tölgyes erdőről írtak. Zél pusztá területén 1770-ben (Zalaszentgyörgy külterülete) az erdő cser, gyertyán, bükk és mogyoró fából állt.

1784-ben különösen nagy értékű, száz szálból álló tölgyerdőt és valamivel kevesebb bükkerdőt asztaltak meg.

* (Forrás: Szakács László)

Kedvező változásnak tekinthetjük a két birtokosnál a tölgy nagyarányú növekedését, azonban az akác már ekkor elkezdte intenzív térfoglalását. Külön érdekesség, hogy 1900-ban a helység erdőinek 85%-át, 401 kh-at kis magántulajdonosok kezelték. Ennek 11%-a tölgy, 84%-a bükk és gyertyán, 5%-a fenyő volt. Ezekre az erdőkre nem vonatkozott az erdőtörvény, a tulajdonosoknak semmilyen kötelezettségük nem volt.” *

Kihívások és lehetőségek a magánerdőkben

Ezen a tájon a természet átalakítása már régóta, intenzíven folyik, ezért nem jellemzőek a megye más részein még megtalálható kiterjedt erdőségek és a megmaradt erdők többsége is erősen degradálódott. A szelíd hajlású dombokon napjainkban már a szántók, rétek területe a meghatározó, de a sok kisebb-nagyobb változatos formájú erdő-

felt még mindig fontos tájalakító elem. A környék erdeinek többsége a helyi lakosok magántulajdonában van.

A dombhátak közötti völgyben meghúzódnó tó töltésén áthaladva érjük el a **Zalaszentgyörgyi II. Erdőbirtokosági Társulat** által kezelt erdőket. Itt az erdészeti igazgatóság tájékoztatást adott a Zala megyei magánerdők helyzetéről, a jelenlévők megismerhetik az erdészeti hatóság és a magánerdő-tulajdonosok kapcsolatát, a felmerülő problémákat és az azokra adható lehetséges válaszokat. A fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) Zala megyében is meghatározó jelentőségű a magántulajdonú erdők kezelésében. A megye erdeinek közel fele magántulajdonban van, melynek mintegy 30%-át akácállományok foglalják el.

